

GRÉCZI EMŐKE

„BOLDOG BÉKEIDŐK ÉS EGÉSZSÉGES HEDONIZMUS” A ZWACK-LEGENDA MÚZEUMA

*gyárként még
a reformkorban
jött létre, és ma is
működik a családi
vállalkozásoknak
megfelelően
többségi családi
tulajdonban*

IZwack Izabella egy 2011-es TEDx Danubia-előadásának témája a családi vállalkozások fontossága volt. Japánból, Olaszországból, az Egyesült Államokból, Franciaországból, Dániából hozott fel példákat olyan többgenerációs cégekre, amelyek évszázadok óta működnek. De szerepelt köztük a Zwack is, amely gyárként még a reformkorban jött létre, és ma is működik a családi vállalkozásoknak megfelelően többségi családi tulajdonban.

*a család éppen
annyi energiát
fordít a saját
hagyományainak
és mítoszának
megőrzésére
és újrateemtésére,
mint az italok
termelésének
és forgalmazásának
sikerre vitelére*

ITalán más hazai példákat nem is említhetett volna Zwack Izabella, hiszen a történelmi és politikai fordulatok nem tették lehetővé, hogy Magyarországon évszázadokon keresztül zavartalanul működhessen egy családi cég a sokadik generáció aktív részvételével. Hogyan volt képes minden veszteséget, válságot és fordulatot túlélni a Zwack, hogy ma a hatodik generáció irányításával is virágzó vállalatként szerepeljen a piacon? A likőr(gyár) elmúlt majd kétszáz évét azért is idézhetjük fel könnyen, mert a reprivatizáció mellett a család éppen annyi energiát fordít a saját hagyományainak és mítoszáinak megőrzésére és újrateemtésére, mint az italok termelésének és forgalmazásának sikerre vitelére. És mindez ma a közönség számára is megismerhető. A család- és gyártörténet felidézését, illetve az Unicum Ház bemutatását módunkban áll egy kicsit személyessé is tenni azokkal a válaszokkal, amelyeket a céget jelenleg vezető Zwack Sándor adott írásban feltett kérdéseinkre.

*az ihletett
pillanatokban
a családtagok
jó döntéseket
hoztak, sok esetben
elsőként vagy
precedenst teremtve*

IA szerencse szerepe sem elhanyagolható abban, hogy a Zwack család vállalkozása és az Unicum márkanév 1790 óta létezik, ám úgy tűnik, az ihletett pillanatokban a családtagok jó döntéseket hoztak, sok esetben elsőként vagy precedenst teremtve. Unicumnak elnevezni a terméket II. József egyetlen mondatából kiragadva, külföldre menteni a titkos receptet, pert indítani a magyar állammal szemben az ötvenes években,

az emigrációból elsőként hazaköltözve felkészülni a vállalat magyarországi újrateremtésére – a legjobb döntések voltak, amelyeket a Zwackok az adott helyzetben meghozhattak. A svéd nagykövetség utolsó pillanatban érkező segítségével vagy az eredeti gyárépületek viszonylag jó állapotban való fennmaradása a szerencsének köszönhető. A brand felépítése és kompromisszumok nélküli menedzselése viszont minden generáció érdeme.

¶ A Zwack család története ugyanúgy leírható, mint a 19–20. századi – jórészt zsidó származású – magyarországi gazdasági elit társadalomtörténete: az 1850 körüli években kisvállalkozásokat működtető előfutárokat a dualizmus évtizedeiben a vállalkozást tekintélyes céggé fejlesztő alapítók követik, akik végrehajjták a modern kapitalizmust megalapozó ipari forradalmat, végül a nagypolgári elithez tartozó örökösök következnek, az ő társadalmi szerepvállalásuk már túllépi a gazdasági életben betöltött pozícióikat.¹ A családi fejlődéstörténetek e ponton általában elakadtak a zsidótörvények életbe lépésével, a vészorszakkal, de legkésőbb az 1948-as államosítással.

¶ A Zwack család visszatérése a legjobb és az egyetlen hazai példa arra, amikor a család rekonstruálta az 1944-ig, majd 1945 és '48 között működő vállalkozást.

¶ A törvény 1840-től tette lehetővé a zsidóság számára a letelepedést bárhol az ország területén, illetve a szabad kereskedelmet és ipari vállalkozás alapítását. Sokakkal együtt ekkor érkeztek Magyarországra a Zwackok a csehországi Battelau (Batelov) településről, pontosabban négy testvér: József, Mór, Miksa és Dávid pálinkafőzők. Családi hagyományt folytattak tovább, azét a doktor Zwackét, akinek gyógyitala elfogyasztását követően mondta II. József 1790-ben, hogy „Das is ein Unicum!” – erről kapta a saját, máig titkos recepttel készült gyógynövénylikőr a nevét.

¶ A család 1846-ban kapott letelepedési engedélyt, egy évvel később szeszfőzési jogot, 1852-ben a gyár működési engedélyét, 1865-ben pedig pálinkamérési jogot.² Az Unicum gyomorerosító likőr védjegyét 1883-ban jegyezték be, a Zwack ekkor már hivatalosan is a császári és királyi udvari szállító címet

az 1850 körüli években kisvállalkozásokat működtető előfutárokat a dualizmus évtizedeiben a vállalkozást tekintélyes céggé fejlesztő alapítók követik, akik végrehajjták a modern kapitalizmust megalapozó ipari forradalmat, végül a nagypolgári elithez tartozó örökösök következnek

családi hagyományt folytattak tovább, azét a doktor Zwackét, akinek gyógyitala elfogyasztását követően mondta II. József 1790-ben, hogy „Das is ein Unicum!” – erről kapta a saját, máig titkos recepttel készült gyógynövénylikőr a nevét

[1] Lengyel György: Vállalkozók, bankárok, kereskedők. A magyar gazdasági elit a 19. században és a 20. század első felében. Bp. 1989. Bácskai Vera: A vállalkozók előfutárai. Bp. 1989.

[2] Szempontok a Zwack-szeszgyár 1915 és 1950 közötti történetének megírásához. In: Gajáry István: Esettanulmányok a főváros 18–20. századi történetéhez – Várostarténeti tanulmányok 13. Bp. 2013, 193–212.

viselhetette. A felemelkedés egyértelműen Zwack Józsefnek és az ő Lajos nevű fiának az érdeme volt, de Miksa is közreműködött a vállalkozás vezetésében.

*a gyors fejlődés
folyamatos
költözésre
kényszerítette
a termelői egységet*

¶ Az első üzem a mai Erzsébet tér területén egykor volt Marokkói udvarban működött, ám a gyors fejlődés folyamatos költözésre kényszerítette a termelői egységet. Már 1846-ban a Két Szerecsen (ma: Paulay Ede) utcában, 1867-ben az Üllői út 19. alatt készült a likőr, ezt követően a Soroksári út és a Dandár utca sarkán álló telekre 1892-ben építették fel azt a gyárat, amely ma is otthona a Zwack-központnak.

*az Unicum mellett
számos más
italt is gyártó
és forgalmazó cég
felívelő pályája
a nemzetközi
kereskedelmi
kapcsolatoknak is
volt köszönhető*

¶ A vállalkozás első szakasza 1915-ben, az Ó utcában lakó, a vallását a Dohány utcai zsinagógában gyakorló, a magyarországi céget alig húszévesen alapító és páratlan ütemben felvirágoztató József halálával zárul. Őt (és az 1920-ban elhunyt Miksát) elsősorban fia, Lajos, másodsorban unokái, Béla és János követték a cégvezetői székben. Az Unicum mellett számos más italt is gyártó és forgalmazó cég felívelő pályája a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatoknak is volt köszönhető, és miután Zwack József Róza lánya a Magyar Kereskedelmi Csarnok vezetőjéhez, Jacob Schreyerhez ment feleségül, a tengerentúli piacok is megnyíltak a gyár termékei előtt.

*a nyilasok
betörték a házba,
a szenespincében
elbújt családot
megtalálták,
de a szomszéd
házban működő
svéd nagykövetség
az utolsó
pillanatban
a védelmükre
sietett*

¶ A következő generáció bő két évtizedig folytathatta az ősök által megkezdett utat; a cégjegyzék szerint 1944. október 20-án törölték a Zwackok (János és Béla) cégjegyzési jogait, amelyeket 1946. január 17-én kaptak vissza. A vészorszak legsötétebb időszakát egy ideig testvérük, Zwack Emma Mária (Mici) Minerva utcai házában (a svéd nagykövetség védelme alatt állt) vészelte át a család. Ám a nyilasok betörték a házba, a szenespincében elbújt családot megtalálták, de a szomszéd házban működő svéd nagykövetség az utolsó pillanatban a védelmükre sietett. A családi legendárium része, hogy amikor kezdték volna őket kihajtani az utcára, hogy a nyilasok a Duna-partra kísérik őket, az akkor 17 éves Péter unokabátyját, Lajost még visszaengedték a házba, hogy megkeresse a cipőjét. Ebben a pár percben jött ki a nagykövetségről Lars Berg követségi titkár, aki kikérgette a nyilasokat a házból. A Zwack család diplomáciai védelemben részesülve svéd menlevéllel élhette túl ezeket a hónapokat.

Unicum Ház – Zwack Múzeum
A Zwack Unicum Nyrt. jóvoltából

az újjáépítésnek
gyorsan véget vetett
a kommunista
fordulat

¶ A súlyos veszteségeket szenvedett gyárépületben hamar megindulhatott a termelés a világháborút követően, bár az érlelést szolgáló tölgyfahordók jó része a Dunán átvezető pontonhíd részeként végezte. Az újjáépítésnek gyorsan véget vetett a kommunista fordulat. 1948-ban Jánost próbálták a hatóságok a szokásos módszer segítségével (általuk elrejtett valuta véletlenszerű „megtalálása”) bűncselekménnyel megvádolni, majd Bélát is elvitte a rendőrség.

a családtagok
külön-külön
kalandos úton
menekültek

¶ Mikor már egyértelmű volt, hogy a gyárat államosítják, a családtagok sorsa pedig újra bizonytalan, a családtagok külön-külön kalandos úton menekültek: először János fia, Péter tehervonaton szökött át a jugoszláv határon, egészen a biztonságos Triesztig, majd a Mindszentyvel is közeli kapcsolatot ápoló János³ – szovjet katonákat lefizetve – olajshordóban, teherautó platóján hagyta el az országot Ausztria felé. A család kénytelen volt lemondani a gyárról, az Űri utcai (János) és a Fortuna utcai (Béla) házról, a virágzó vállalkozásról, de amiről nem mondott le: a recept. János ugyanis magával vitte, az itthon maradó – és Pásztó mellé kitelepített – Béla pedig egyszerűen átverte a hatóságokat, ugyanis amikor megpróbálták kiszedni belőle, ő néhány fontos összetevőt kihagyott a felsorolásból – ebből lett a Budapesti Likőripari Vállalat (BULIV) évtizedekig gyártott „kamu Unicumja”, ahogyan ma a család nevezi. A céges iratokból 1949. május 5-ével töröltek minden Zwackot.

a család kénytelen
volt lemondani
a gyárról, az Űri
utcai (János) és a
Fortuna utcai (Béla)
házról, a virágzó
vállalkozásról,
de amiről nem
mondott le: a recept

amikor
megpróbálták
kiszedni belőle,
ő néhány fontos
összetevőt
kihagyott
a felsorolásból

¶ A család először az Egyesült Államokban telepedett le. Innen indították, majd 1958-ban megnyerték azt a példa nélküli pert a magyar állammal szemben, amelynek ítélete kimondta, hogy az a bizonyos magyar likőr Unicum néven csak Magyarország határain belül hozható forgalomba, és csak a szocialista országokba exportálható.

1958-ban
megnyerték azt
a példa nélküli pert
a magyar állammal
szemben

¶ A Zwack család időközben Olaszországban elkezdte az Unicum licenc alapján történő előállítását az eredeti recept szerint. A Zwack Unicum gyártásának és marketingjének felügyeletét később a Firenzében letelepedő és új családot alapító Zwack Péter vette át. Már ez is sikertörténet lehetett volna, ám Péter – felmenőihez hasonlóan – mindenki előtt járt egy lépéssel. 1987-ben Peter Munk budapesti születésű kanadai üzletember Demján Sándorral, az új magyar kapitalizmus

[3] Kleer László:
A császár itala.
In: Ferencváros, 2002.
ápr. 13–15.

egy telefonhívás
Firenzébe elég volt,
hogy Péter mindenki
előtt, lényegében
megelőlegezve
a rendszerváltást
Magyarországra
költöztesse családját

úttörőjével tárgyalt. Demján az Unicum-epigonnal szeretett volna kedveskedni vendégének, aki azzal hárította el a kínálást, hogy csak az ő Zwack Péter barátjának eredeti italából hajlandó inni. Demján ekkor szembesült azzal, hogy léteznek még Zwackok, és létezik az eredeti recept. Egy telefonhívás Firenzébe elég volt, hogy Péter mindenki előtt, lényegében megelőlegezve a rendszerváltást Magyarországra költöztesse családját. Partnerével, Emil Underberg német likörgyárossal együtt létrehozták a Peter Zwack und Consorten AG-t, és egyes vállalatot alapítottak a még állami irányítású Budapesti Likőripari Vállalattal közösen. 1992-ben a Peter Zwack & Consorten AG a privatizációs program keretében visszavásárolta a teljes Budapesti Likőripari Vállalatot, és megalapította a Zwack Unicum Részvénytársaságot, amelyet rövid időn belül a tőzsdén is bejegyeztek.

a privatizációt
a termelés
racionalizálása
követte

¶ A Soroksári út 26. alatti gyártelep mellett még további 12 telephelyen 1400 dolgozóval működött teljesen gazdaságtalanul a BULIV, így a privatizációt a termelés racionalizálása követte. Bár ez leépítéssel is járt, a gyár végül nem jutott a rendszerváltás körüli években csődöt mondott szocialista nagyvállalatok sorsára. Kezdetben az a ritka helyzet állt elő, hogy egyetlen családtag, Zwack Péter vett részt a vállalat irányításában, és 2008-ban állt vissza az a „rend”, hogy a már évek óta a gyárban dolgozó testvérpár hivatalosan is szerepet kapott a vezetésben: Péter második házasságából származó gyermekei, Sándor, aki már 2005 óta az igazgatóság tagja volt, az igazgatóság elnöke lett, Izabella pedig az igazgatóság tagjaként vesz részt a döntésekben. Zwack Péter 2012-ben hunyt el.

a család
a lényegét,
a receptet
kimentette
ugyan, de sok más
dokumentumot nem
tudott megőrizni,
így komoly kutató-
és gyűjtőmunka
előzte meg
az Unicum Ház
2005. márciusi
megnyitását

¶ Az épületek rekonstrukciójával, a termelés eredeti recept szerinti visszaállításával, az egyéb termékek forgalomba hozatalával egy időben született meg a brandmúzeum kialakításának szándéka. A család a lényegét, a receptet kimentette ugyan, de sok más dokumentumot nem tudott megőrizni, így komoly kutató- és gyűjtőmunka előzte meg az Unicum Ház 2005. márciusi megnyitását.

¶ A családi hagyaték mellett két másik forrás volt, ahonnan jelentősebb mennyiségű anyag érkezett: az egyik Gerencsér Emil, a Budapesti Likőripari Vállalat angyalföldi telephelyének

Unicum Ház – Zwack Múzeum
A Zwack Unicum Nyrt. jóvoltából

egykori vezetője, aki komoly gyűjteménnyel rendelkezett, és ezt felajánlotta a látogatóközpont számára, illetve a megvételre és ajándékként tárgyakat, relikviákat felajánló magángyűjtők sokasága. A ma hivatalosan is múzeumként jegyzett Unicum Ház bárki számára látogatható (18 év alatt féláron, már csak azért is, mert nem jár kóstoló), de mindenképpen érdemes a honlapon megjelölt időpontokat figyelembe venni, mert a régi lepárló és a pince megtekintése csak vezetéssel lehetséges.

¶ A kiállítóterben a hagyományos vitrines kiállítás II. József nevezetes mondatától máig kíséri a család, a gyár és termékei történetét. Mivel hihetetlen mennyiségű tárgy sorakozik a polcokon és a falakon, ezért egyéni látogatóként érdemes a helyben letölthető és QR-kódok segítségével működtethető audioguide segítségével is igénybe venni, de ezzel vagy e nélkül is órákat lehet eltölteni nézegetéssel.

a kizárólag ¶ A számtalan betegség gyógyítására (még a csuklás elmulasztására is) alkalmas Unicum és a kizárólag családtagok által ismert receptje mellett a brandhez sok egyéb is hozzátartozik

az Unicum megváltozott védjeggyel jelent meg: piros alapon arany kereszttel, ahogy az a mai napig is látható az unicumos palackokon), a „vizesember” plakát, amelyet Pachel Viktor tervezett 1910-ben

¶ A számtalan betegség gyógyítására (még a csuklás elmulasztására is) alkalmas Unicum és a kizárólag családtagok által ismert receptje mellett a brandhez sok egyéb is hozzátartozik: a családtörténet, a gyomorkeserű öblös üvege, emblémája, a vörös kereszt (amelynek használatáért annak idején jelentős összegeket fizettek a Vöröskeresztnek egészen 1922-ig, amikor a korábban létrejött megállapodás megszűnt, és ezért az Unicum megváltozott védjeggyel jelent meg: piros alapon arany kereszttel, ahogy az a mai napig is látható az unicumos palackokon), a „vizesember” plakát, amelyet Pachel Viktor tervezett 1910-ben. Utóbbi lényegében évtizedekig egymaga szimbolizálta mindazt, amit a Zwack név jelentett Magyarországon. Külön vitrinben látható ízelítő azokból a grafikákból, száz évet áttekintve, amelyek ezt a plakátot dolgozzák fel.

¶ Szintén önálló vitrinben idézik fel Ady Endre és Zwack Mici „szerelmét”, amely a Mylitta-versek keletkezésének idejét alapul véve nagyjából egy évig tarthatott.⁴ Az 1889-ben született Emma Mária, akit a család Micinek hívott, az 1893-ban született János nővére volt. Már férjezett, kétgyermekes jó módú asszonyként ismerte meg Adyt 1913-ban a Graz melletti Mariagrün szanatóriumban. A költő túl volt a Lédával való szakításon, ettől függetlenül az asszír eredetű Mylitta névvel

a költő túl volt a Lédával való szakításon, ettől függetlenül az asszír eredetű Mylitta névvel illetett asszonyhoz csak plátói kapcsolat fűzte

[4] Schweitzer Pál: Ady és Mylitta. In: Irodalomtörténet, 1996. 3-4. sz. 328-357.

illetett asszonyhoz csak plátói kapcsolat fűzte. Mindenesetre nemcsak a versek, hanem például Ady Micihez írt levele is megmaradt mint ennek a szerelemnek a dokumentuma. Mici 1951-ben kivándorló útlevelemmel követte lányát Kanadába, háromszor özvegyült meg, és Péteréssel mindvégig szoros kapcsolatban maradt az emigrációban, rendszeresen látogatta a családot Olaszországban is. 1987-ben hunyt el Torontóban.

¶ Ahogy már esett szó róla, Mici házában bújt el a család a zsidó-üldözések idején, és itt, a Minerva utcában kapták meg a svéd állami védettséget. Ennek dokumentumai, a családtagok nevére kiállított Schutzpassok is láthatók a kiállításon.

¶ Egy jelképes fal választja ketté az államosítás (és emigráció) előtti és utáni időszakot, jelezve, hogy itt komoly törés következett be a gyár és a család történetében. Ám itt érdemes egy pillantást vetni a kiállítótér közepén János egykori íróasztalával rekonstruált irodára. Igen elegáns megoldás, hogy az állami vállalat működésére is emlékeztet a kiállítás rengeteg termék felidézésével (Kalinka vodka, Hubertus, Kisüsti, Omnia kávélikőr, ki ne emlékezne a címkékre!), köztük a kamu Unicummal, amelyről vajon hányan tudták annak idején, hogy ez nem az? (Zwack Péter többször is nyilatkozta, hogy nem volt rossz, de nem volt az igazi!) Eközben párhuzamosan láthatók a család emigrációban töltött évtizedeinek emlékei, főleg fotók Zwack Péter két házasságából született gyermekeivel. Majd következik a visszatérés és a privatizáció időszaka, és visszatérnek az eredeti termékek, amelyekhez folyamatosan csatlakoznak az újabb ízek. Noha az Unicum a Zwack emblematikus itala, már a Monarchia idején is kétszáz féle likőrt, pálinkát, szeszes italt termeltek és forgalmaztak világszerte. A kiállítás Zwack Péter emlékének felidézésével zárul. E tér fölött a galérián több ezer minipalack sorakozik, a Zwack család és Gerencsér Emil gyűjteményének darabjai.

¶ A program a régi, korabeli fotók alapján rekonstruált lepárlóban folytatódik, itt az Unicumban felhasznált (vagy nem használt) szárított fűszereket lehet megtekinteni, egy részük üvegekben, egy részük egy hordó tetején, narancshéj, szerecsendió, gyógynövények és sok egyéb. Némelyik megtévesztésül szerepel itt. A több mint negyven gyógynövény, amely

már a Monarchia idején is kétszáz féle likőrt, pálinkát, szeszes italt termeltek és forgalmaztak világszerte

a több mint negyven gyógynövény, amely tényleg alkotja a likőrt, a világ minden pontjáról érkezik

Unicum Ház - Zwack Múzeum
A Zwack Unicum Nyrt. jóvoltából

*a külföldön kikevert
fűszerkeveréket,
a titkos összetevőt
Anne Marshall,
Zwack Péter
özvegye, Izabella
és Sándor édesanyja
adja hozzá
a keverékhez*

tényleg alkotja a likőrt, a világ minden pontjáról érkezik. A csodálatos régi szekrények és lepárló eszközök a régi patikák hangulatát idézik. Az udvari épület is az eredeti, ahol mindez megtalálható, a bejárat felett a felirat: Unicum szíve. Valóban itt készül, a külföldön kikevert fűszerkeveréket, a titkos összetevőt Anne Marshall, Zwack Péter özvegye, Izabella és Sándor édesanyja adja hozzá a keverékhez. A lepárlást és kivonatolást követően az italt több hónapig érlelik tölgyfahordóban – a látogatás a pincében, a hordók között folytatódik. Ma már Dunaharaszti palackoznak, de a kilencvenes években a tizenéves Sándor még itt, a Soroksári úton dolgozott a palackozóban „nevelési, tanulási céllal”.

¶ A múzeum jelentősen már nem fejleszthető, de folyamatosan készülnek újabb attrakciók, amelyek a Zwack-mítosz fenntartását szolgálják. Az Unicum megszületésének (1790) 225. évfordulóján, 2015-ben indultak el a Sétaműhellyel (korábban BUPAP) közösen szervezett buszos túrák, a vállalat kezdeményezésére. A túra a budavári Ruszwurm cukrászdában kezdődik, ahol a harmincas években gyakran megfordultak a család tagjai. Ugyanis a közeli Úri utca 45.-ben lakott János családja – ez az államosítás után a török nagykövetségnek adott helyet, emiatt a rendszerváltás idején hazaköltöző család nem vásárolhatta vissza, de az utcában bérelt lakást. A séta tehát itt folytatódik, majd busszal a Minerva utcába viszik a csoportot, ahol Mici-Mylitta emlékét és a vészkorszak eseményeit idézik fel. A túra vége természetesen a Soroksári út, kiállítással, lepárlóval, pincelátogatással.

¶ 2017-ben készült el a gyárépület egyik egykori raktárának helyén a kóstoltatás céljára felépített, dizájn díjakkal kitüntetett Fűves bár, amelynek végén egy üvegfalon túl található a ténylegesen működő (tehát nem kirakatként szolgáló) egyik fűszerraktár. Fehér, kódokkal ellátott zsákokban a távoli kontinensekről ideszállított gyógynövények, fűszerek sorakoznak, ebből merítenek a keverék összeállítói. Ez az egyetlen tér önmagában jelképez mindent, ami Zwackék törekvése: nyitottá tenni a vállalat tevékenységét, ugyanakkor fenntartani a márka mítoszt egy olyan környezetben, amely méltó lenne bármelyik komoly brandhez, bárhol a világon.

ZWACK SÁNDOR: „APÁM EGYSZER CSAK RÁM BÍZTA A RECEPTET”

MC: A recepten kívül mit tekint a Zwack család hagyatékának? Mit hagyott önre örökségként az édesapja és közvetve a nagypapa?

¶ Elsősorban a kultúrát, amelybe ágyazva élem az életem, és amelynek szellemiségében nevelem a gyerekeimet is. Egy sajátos nézőpontot, amelyből szemlélem a világot és a feladataimhoz kapcsolódó felelősséget. Firenzében nőttem fel, a legjobb városban, ahol csak eltelhet egy gyerekkor. Nem tudom, hogyan alakult volna az életem, milyen ember lettem volna, ha a családom Budapesten marad, de azt láttam ott-hon, hogy mindenért meg kell dolgozni, nyitott szemmel kell járni a világban, és nincs eredmény befektetett energia nélkül. Apám nagyon nyitott ember volt, dolgozószobájának ajtaja is állandóan nyitva állt a munkatársak előtt, hogy bárki elmondhassa neki a véleményét, és úgy érzem, valahol én is magamban hordozom ezt a mentalitást. Nem vagyok olyan makacs, mint ő, de tudom, hogy eredményt csak akkor tudunk elérni, ha minden erőnkkel a célunkra koncentrálnunk. Volt egy mondása, ami sokáig a reklámjaink mottója is volt: a siker az, ha megpróbálsz véghezvinni azt, amiben hiszel. Ez a mondat egyszerre érvényes nagypámra, apámra és rám, de családuk korábbi felmenőire is.

MC: Magyarországon nincs még egy ennyire erős családi üzleti brand, amely képes volt újratemetni önmagát a kényszerű megszüntetése után évtizedekkel. Milyen nemzetközi minták alapján hozták létre a látogatóközpontot, és miért tartották fontosnak, hogy a családi cég újraindítása mellett egy múzeum is létrejöjjön?

¶ Azt hiszem, apám, amikor visszavásárolta a céget, még nem gondolkodott semmi ilyesmiben. De az is igaz, az Unicum mint legendás márka fennmaradt, ami egyszerre idézte fel

A Soroksári úti helyszínen a gyárépülettel és a falakba ivódott Unicum-illattal, a pincével annyira egyedi volt, hogy nem akartunk más mintát követni.

az emberekben a boldog békeidőket és az egészséges hedonizmust, ráadásul rengeteg emlék bukkant elő mindenütt. Úgy-hogy adta magát a gondolat, hogy egy fedél alá hozzuk össze a gyűjteményt. Csak később döbbsentünk rá, az emberek mindmáig mennyire becsben tartják a márka relikviáit, legyenek azok plakátok, szórólapok vagy régi üvegek – egy barátomnak például az ultramodern, minimalista irodájában összesen egy dísz tárgy van, egy harmincas évekbeli unicumos üveg –, és logikusnak tűnt, hogy azokat, akik igénylik ezt, amennyire csak lehet, engedjük közelebb a márkához. Bár megtekintettük más nemzetközi márkák látogatóközpontjait is, a Soroksári úti helyszínen a gyárépülettel és a falakba ivódott Unicum-illattal, a pincével annyira egyedi volt, hogy nem akartunk más mintát követni. A legenda lelkét, a receptet természetesen nem mutatjuk meg, de azon kívül mindent, ráadásul a legautentikusabb helyszíneken a legjobb szakemberekkel.

MC: Korábban úgy nyilatkozott, hogy az édesapja nem gyakorolt önre nyomást. Mi motiválta, hogy mégis a márka irányítását válassza hivatásul?

¶ Nem tudom, mi lett volna, ha apám úgy nevel, hogy ha beleszakadok is, én legyek az utódja – valószínűleg beleszakadtam volna. De nem így történt. Mindössze három dologhoz ragaszkodott: szerezzek egyetemi diplomát, dolgozzak több helyen, mielőtt hazajövök, és a családi cégben ismerjem meg teljesen a munkafolyamatokat. Mindegyik fázisban jöhetett volna egy olyan pont, hogy elcsábulok és teljesen más hivatást választok: érdekelt a diplomácia, elvégre hat nyelven beszélek, és szinte mindenkivel megtalálom a közös hangot. Érdekelt a kriminálpszichológia, de kicsit megijedtem attól,

hogy ha eredményt akarok elérni ebben a szakmában, legalább tíz évig röghöz kötve kellett volna tanulnom, én viszont világot akartam látni... Utólag belegondolva nem lehetett véletlen, hogy egy londoni borkereskedőnél kezdtem – nem kell semmi nagyra gondolni, targoncavezető voltam, tehát egyszerű melós –, és a további munkáim is a gasztronómiához, illetve az ágazathoz kötődtek. Itthon is több területen dolgoztam, amíg apám egyszer csak rám nem bízta a receptet, és át nem adta a helyét.

MC: Nem nyomasztotta a megbízás? Mi lett volna, ha visszautasítja?

¶ Meglepett a gesztus, de kész voltam rá. Apám sejtette ezt, azért is így időzített, mellesleg az volt a meglátása, hogy a stafétabotot csak akkor szabad átadni, amikor jól megy a cégnek, márpedig 2008-ban pont egy felfelé ívelő időszak volt. Persze nem tudhattuk, hogy ezután szinte azonnal ránk zuhan a válság – na az olyan volt, mintha pergőtűzbe kerültünk volna –, viszont ott is számíthattam rá és a tanácsaira.

MC: Létezik Zwack – Zwack nélkül? Hogyan lenne folytatható, ha a következő generáció nem vállalna szerepet a cég működtetésében?

¶ A portfóliónkból az Unicum az, ami a lehető legjobban összeforrott a Zwack névvel. Olyan legenda áll mögötte, ami teljesen organikusan táplálkozik a családunk történetéből, és szervesen összefonódott a magyar történelemmel. Ha ebből kivonnánk a zwackságot, az Unicum, munkatársaim szakértelmének hála, „csak” italként is hosszú távon életben tudna maradni, mint ahogy a nálunk összegyűlt tudással valószínűleg elkormányozható lenne a többi márkánk is. De nem ez a cél, mint ahogy az sem, hogy ki legyen mondva, bármi áron egy Zwacknak kell tovább vinnie a vállalatot. Fiaimat úgy nevelem, hogy legyen lehetőségük eldönteni, mi lesz a hivatásuk az életben – legyen akármi. De az nagyon fontos, ha ez a családi vállalat továbbvitele lenne, ne csak szaktudásban, szívekben is legyenek érettek a feladatra.

A jelenlegi kiállítás a sörgár fogadóépületében
A Dreher Sörgyárak Zrt. jóvoltából